

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการบริหารงาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้น ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้งานวิจัยดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.1 ความเป็นมา
 - 1.2 โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.3 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.4 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.5 แนวคิด หลักการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.6 สภาพการจัดการศึกษา
 - 1.7 ขอบข่ายภารกิจการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.8 ปัญหาการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 2.1 ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 2.2 ความสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 2.3 เทคนิคที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1 ความเป็นมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกิดจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ได้กำหนดว่า การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสม

ด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการอาชีวศึกษา ให้รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของสภาการศึกษาแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งในปัจจุบันนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงนามประกาศจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 185 เขต

ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่การกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

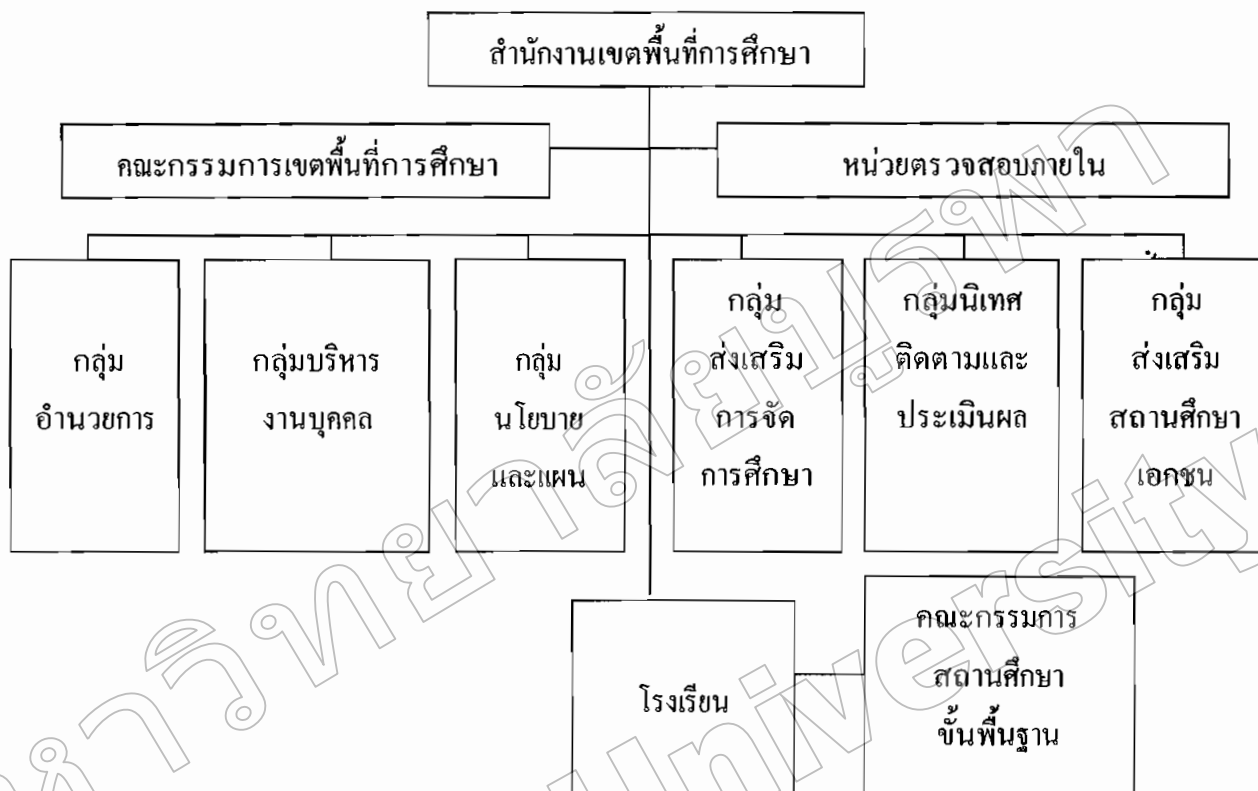
คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งในปัจจุบันได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ทุกเขตแล้ว

การบริหารจัดการ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการและรับผิดชอบ ในการปฏิบัติราชการสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการไว้เป็นการเฉพาะการใช้อำนาจ และการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย ในสำนักงานตามวรรคหนึ่งจะให้มีรองผู้อำนวยการ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรองจากผู้อำนวยการ เพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้ โดยรองผู้อำนวยการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงาน มีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการกำหนดหรือมอบหมาย

1.2 โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2546 ดังแผนภูมิภาพ ดังนี้

โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ภาพที่ 2 โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.3 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.3.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

1.3.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงาน ดังกล่าว

1.3.3 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.5 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.6 ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.7 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.9 ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.10 ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

1.3.11 ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีได้ระบุให้เป็น หน้าที่ของผู้ใด หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

ในมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ 2546 กำหนดให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไป ตามอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 36 และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้หรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.4.1 อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตร การศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4.2 อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการ และจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

1.4.3 รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการ ภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.4.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

1.5 แนวคิด หลักการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวในเบื้องต้นแล้ว ควรมีบทบาท ทักษะ เทคนิคในการบริหารต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของนักวิชาการ ดังนี้

วีระชัย เสมากดี กล่าวว่า นักบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจะนำทฤษฎีการบริหาร (TQM) มาใช้ในการบริหาร ซึ่งหัวใจของการบริหารแบบนี้ คือการบริหารจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1) การเน้นการบริหารลูกค้า (Customer Focus) ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการการดำเนินงานคือหัวใจสำคัญของการบริหาร ถ้าเป็นในวงการศึกษาลูกค้าคือนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนว่า Stakeholder

2) การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) และการใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) ในการทำงานผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องทำงานอยู่ในองค์กรและแสดงภาวะผู้นำ โดยเฉพาะในเรื่องการตัดสินใจให้ชัดเจนและเป็นมืออาชีพต้องศึกษากฎหมายและรู้เจตนารมณ์ของกฎหมาย กำหนดนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์

3) การมอบอำนาจและการทำงานเป็นทีม (Empowerment Teamwork) เรื่องนี้ควรตระหนักในการใช้ ถ้าไม่ระมัดระวังอาจเป็นร้ายมากกว่าผลดี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องมีความรู้ หรือมีที่ปรึกษาทางกฎหมายที่เป็นมืออาชีพ ในการช่วยดำเนินงานในด้านกฎหมาย ในเรื่องของการใช้อำนาจตัดสินใจสั่งการ ควรใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องโดยผ่านการพิจารณาของทีมงาน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องวัฒนธรรมเดิม โดยมอบอำนาจให้กับผู้บริหารรองลงมา โดยให้การบริหารงานทุกระดับทำงานเป็นระบบทีมงาน เช่นกัน

4) การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) เมื่อโครงสร้างของระบบผลัดกันแล้ว ต้องมีการทำให้ต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญกับทฤษฎีการวิจัยเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งจะบรรลุเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา การประเมินอย่างต่อเนื่องก็สิ่งจำเป็นมาก เพราะจะเป็นตัวตรวจสอบการดำเนินการที่ทำอยู่ทั้งหมด

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องสร้างทีมงาน บริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ ต้องสร้างความเข้าใจปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ให้ตรงกัน ต้องมีการจัดการข้อมูลสารสนเทศเชิงการบริหารให้เป็นข้อมูลเป็นข้อเท็จจริง นอกจากนี้ควรพัฒนาองค์กรเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นที่พึงของสถานศึกษาได้ ในการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารต้องมีความเข้มแข็งและมั่นใจในการทำงาน โดยพยายามขจัดปัญหาให้หมดไปมากกว่าการหลีกเลี่ยง

ปัญหาเหล่านั้น (http://school.obec.goth/sup_br3/ms_2.htm)

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ กล่าวถึงภารกิจหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่า ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 38 หน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ กำกับ ดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม และเลิก นอกเหนือจากนี้คือการประสานและส่งเสริมการศึกษาทุกระบบ ให้บริการได้อย่างทั่วถึง สิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะการบริหารต้องไม่ใช้การบังคับบัญชา แต่ควรเป็นลักษณะการควบคุมแบบไม่เป็นทางการ Indirectly Control ซึ่งการควบคุมแบบนี้เป็น Modern Concept Of Technique) ในการดำเนินการของเขตพื้นที่มี 2 เรื่อง คือ

1) MIS (Management information system) เป็นการจัดการข่าวสาร ข้อมูลต้องสามารถเชื่อมโยง (Link) ไปในหน่วยงานและทุกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเป็นระบบ

2) ICT (information Communication Technique) คือเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารต้องมีการติดตั้งเต็มรูปแบบอย่างพร้อมเพรียงกัน นอกจากนั้นยังต้องมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการใช้ระบบดังกล่าวด้วย

สำหรับนโยบายการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้นมีลักษณะ ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกคนต้องมีความรู้และประสบการณ์ (Knowledge and Experience Worker) ต้องรู้เรื่องคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษทุกคนเพราะเป็นหัวใจสำคัญในการทำงาน

2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องเป็นนักวิเคราะห์ วิเคราะห์ภารกิจและนโยบายของหน่วยเหนือให้ชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

นอกจากนี้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจที่ดี ใช้อำนาจให้ถูกต้อง จะต้องมีการถ่วงดุล (Check and Balance) ต้องรู้การใช้อำนาจที่แท้จริงและควรใช้หลักดังนี้

1. R&R (Rules and Regulations) หมายถึงการสอดส่องดูแลให้มีการดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบขององค์กร

2. M&E (Monitoring and Evaluation) หมายถึงการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานประสบความสำเร็จตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้

3. CA (Corrective Action) หมายถึงการปรับแก้ไขพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้มีการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

(http://school.obec.goth/sup_br3/ms_2.htm)

สัมพันธ์ พันธุ์พุกภัย กล่าวว่า อนาคตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะดีเพียงใดขึ้น

อยู่กับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จะทำให้เจตนารมณ์บรรลุวัตถุประสงค์
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำสถาบันอุดมศึกษาเข้ามาร่วมคิดร่วมทำด้วย

(http://school.obec.go.th/sup_br3/ms_2.htmg)

สุวกิจ ศรีปัดดา กล่าวถึง ทางสำเร็จของผู้บริหารหน่วยงาน ต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพพอ
ทะลุผ่านไปพร้อม ๆ กัน มีคุณภาพชีวิตที่ดี และจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารสมัยใหม่

ทักษะ 1.การสร้างค่านิยมร่วม

- 2.มียุทธศาสตร์ในการทำงาน
- 3.มีระบบและวิธีการทำงานที่ดี
- 4.สามารถเข้ากับคนและใช้คนได้
- 5.มีรูปแบบ หรือสไตล์การบริหารเป็นของตนเอง
- 6.มีทักษะเชิงฝีมือในการทำงาน
- 7.สามารถจัดทำและควบคุมโครงสร้างงานได้

บทบาท 1.เป็นหัวหน้ากลุ่ม

- 2.เป็นตัวแทนกลุ่ม
- 3.เป็นผู้บังคับบัญชา
- 4.เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม

คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้บริหาร

1. มีความรู้ดี
2. มีสุขภาพอนามัยดี
3. มีความสามารถดี
4. มีความคิดดี
5. มีการกระทำดี
6. มีจิตใจดี

ทักษะการบริหารงานสมัยใหม่

- 1.ให้การสนับสนุน
2. อำนวยความสะดวก
3. ให้คำปรึกษา
4. เสริมสร้าง
5. เกื้อกูล
6. เป็นผู้นำอยู่เบื้องหลัง (http://school.obec.go.th/sup_br3/ms_2.htmg)

ดำรง พวงอินทร์ (2549, หน้า 67-69) กล่าวว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของตน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานที่ดีเยี่ยม เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้มีความสามารถในการเป็นผู้นำ และชี้แนะการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการบูรณาการความเป็นโลกาภิวัตน์และความเป็นท้องถิ่น มีการประเมินงานในองค์กรอย่างครบวงจร มีประสบการณ์ด้านการบริหารที่ดี มีความรู้และรู้จักแสวงหาความรู้ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี สนับสนุนการพัฒนานุเคราะห์อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ มีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาองค์กร เป็นผู้ดำเนินงานตามกระบวนการเพื่อพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพ

สรุป ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องมีคุณลักษณะที่ดี คือ เป็นผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพให้บรรลุผลตามเป้าหมาย เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายชัดเจน มีการวางแผนการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ยึดหลักธรรมาภิบาล และรู้จักแสวงหาความรู้ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดี มีการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ดี รู้จักมอบหมายงานและทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีใจเปิดกว้างพร้อมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

1.6 สภาพการจัดการศึกษา

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศจำนวน 175 เขต ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการลงวันที่ 30 ตุลาคม 2545 โดยแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดสระแก้วออกเป็น 2 เขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 เป็น 1 ใน 2 ของเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดสระแก้ว และได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ถูกต้องตามที่ระบุไว้ในมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เมื่อมีประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร อำเภอตาพระยา และอำเภอโคกสูง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีอาคารสำนักงานตั้งอยู่ที่ อาคารเฉลิมพระเกียรติ และอาคารพระสยามเทวาธิราช อยู่ภายในบริเวณโรงเรียนอนุบาลศรีอรัญโศภน ถนนสุวรรณศร ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27120 โทรศัพท์ 0 3723 2263 โทรสาร 0 3723 3381 Website: <http://www.skarea2.org> สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอเมืองจังหวัดสระแก้ว อำเภอเขาคิชฌกูฏ ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศกัมพูชา ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์ ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ลักษณะภูมิประเทศโดยรวมของสำนักงานเขตพื้นที่สระแก้วส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงมีภูเขาสลับซับซ้อนและที่ราบเชิงเขาสภาพทั่วไปยังกันดารเสี่ยงภัยและมีโรคภัยไข้เจ็บชุกชุมในช่วงปีงบประมาณ 2542 ถึงปีงบประมาณ 2544 กระทรวงการคลังได้ประกาศให้เป็นเขตพื้นที่กันดารเสี่ยงภัย และในปีงบประมาณ 2546-2549 โรงเรียนใน อำเภอตาพระยา อำเภอโคกสูง และอำเภออรัญประเทศ ยังคงมีสภาพ และลักษณะเข้าหลักเกณฑ์ของเขตพื้นที่พิเศษตามระเบียบว่าด้วยการกำหนดเขตพื้นที่พิเศษของกระทรวงการคลัง ประชากรในเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างเท่าเทียมทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และดำเนินงานตามนโยบาย 4 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 79-84)

1. การประกันโอกาสทางการศึกษา จัดทำแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษา จัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศ พัฒนาเครือข่ายสังคม ขอความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนให้ได้รับการศึกษาจนจบหลักสูตร พัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติศึกษาและแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียน รวมทั้งดำเนินการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

2. การประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดจุดเน้นการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร โรงเรียนขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียน ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ พัฒนานวัตกรรม จัดอบรมครู ส่งเสริมการนิเทศภายใน ด้านกระบวนการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี ส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา คอมพิวเตอร์ และห้องวิทยาศาสตร์ โครงการเรียนรู้ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างทักษะวิชาชีพเพื่อสร้างอาชีพอิสระได้

3. การประกันประสิทธิภาพทางการศึกษา กำหนดจุดเน้นนโยบาย การกระจายอำนาจ

ทางการศึกษา และการมีส่วนร่วมทางการศึกษา แสวงหา ระดมกำลัง และทรัพยากร เพื่อการจัด
การศึกษาให้มาก บริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การกระจายอำนาจและมอบ
อำนาจการบริหารโรงเรียนลักษณะเครือข่าย กระจายอำนาจการจัดซื้อจัดจ้างสู่หน่วยปฏิบัติ ตาม
แนวทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

4. การประกันความปลอดภัย กำหนดจุดเน้น นโยบายปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพ
สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาการเรียนการสอน จัดทำแผนกำหนดมาตรการป้องกัน
อุบัติเหตุภายในโรงเรียน การคุ้มครองเด็กให้ได้รับความปลอดภัยในทุกด้าน จัดตั้งศูนย์พิทักษ์และ
คุ้มครองสิทธิเด็กเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กทุกด้าน ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
โรคเอดส์ โดยร่วมมือกับสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สภาพโรงเรียนในสังกัด

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีจำนวน 139 โรงเรียน
เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจ
หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กับกลุ่มประชากรเป้าหมาย 3 ระดับ ให้ความรู้
ความสามารถมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ของแต่ละระดับ คือ

1. ระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเพื่อให้ได้รับการพัฒนา
ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา เดิมศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความพร้อม
ในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอย่างเหมาะสม
2. ระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
ทุกคนได้เรียนจบหลักสูตร มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของ
หลักสูตร
3. ระดับมัธยมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ได้มีโอกาสศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างทั่วถึง ตามนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะอาชีพอย่างเพียงพอต่อ
การประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

วิสัยทัศน์

วิชาการล้ำเลิศ เทิดคุณธรรม นำโรงเรียนสู่มาตรฐาน ประสานการมีส่วนร่วม ครอบคลุม
ประชากรวัยเรียน

พันธกิจ

เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียน ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึงเสมอภาคเป็นธรรม ต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

2. สถานศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษา

กลยุทธ์

1. ปฏิรูปการเรียนรู้

2. พัฒนาคุณธรรมและความเป็นไทย

3. ใส่ใจคุณภาพและมาตรฐาน

4. ประสานการมีส่วนร่วม

5. ครบถ้วนประชากรวัยเรียน

กิจกรรมจุดเน้น

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และคิดคำนวณ

3. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความพอเพียง สำนักความเป็นไทย และรักบ้านเกิด

5. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้มีอาชีพ

6. การประกันคุณภาพการศึกษา

กิจกรรมที่ต้องดำเนินการควบคู่ไป

1. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ได้มาตรฐาน

2. ส่งเสริมการสร้างทักษะวิชาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและเสริมสุขภาพอนามัยที่

สมบรูณ์

3. พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา

4. พัฒนาประสิทธิภาพการทำงานลูกจ้างประจำในสังกัด

5. ส่งเสริมหลักสูตรท้องถิ่น (ภาษาประเทศเพื่อนบ้าน)

โดยกำหนดโครงการตามกลยุทธ์บรรจุในแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2552

ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ปฏิรูปการเรียนรู้

1. สถานศึกษาทุกแห่งมีหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มาตรฐาน สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีแหล่งเรียนรู้หลากหลาย
2. สถานศึกษาทุกแห่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 2 ทุกกลุ่มสาระ
3. นักเรียนทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้
4. สถานศึกษาทุกแห่งมีอัตราการขาดครูไม่เกินร้อยละ 30 และสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีครูตรงตามวุฒิ หรือผ่านการประเมินความรู้ความสามารถตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
5. ครูร้อยละ 70 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ
6. สถานศึกษาร้อยละ 90 มีการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารและสถานศึกษาร้อยละ 70 มีการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอน ในอัตราส่วน 1 เครื่องต่อนักเรียน 4 คน
7. นักเรียนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 80 มีความรู้ และมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐานเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างน้อยร้อยละ 40 สามารถเขียน โปรแกรมและออกแบบเว็บเพจได้
8. ร้อยละ 80 ของโรงเรียนมีนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ (LD) พัฒนานวัตกรรม เทคนิคการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอนกับเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้จนสามารถพัฒนาไปสู่ Best Practice
9. จำนวนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณธรรมและความเป็นไทย

1. สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรมที่ค้ำจุนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสำนึกความเป็นชาติไทย รักบ้านเกิด และวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผ่านมาตรฐานและความเป็นแหล่งเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมได้ตามนโยบาย
3. นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านการประเมินคุณธรรมเชิงพฤติกรรม มีความสำนึกในความเป็น

ชาติไทย สามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีประชาธิปไตย

4. ลดจำนวนเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง

5. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถพัฒนาระบบได้มาตรฐานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30

กลยุทธ์ที่ 3 ใส่ใจคุณภาพ และมาตรฐาน

1. สถานศึกษาทุกแห่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน NT และ O-NET สูงขึ้น

2. สถานศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพภายใน และผ่านเกณฑ์การประเมินรับรองมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับดีขึ้นไป อย่างน้อยร้อยละ 80 และไม่มีสถานศึกษาใดอยู่ในระดับปรับปรุง

3. สถานศึกษาทุกแห่งนำข้อสอบ (คลังข้อสอบ) ทดสอบนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

4. สถานศึกษาขนาดเล็กทุกแห่งได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และสถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกลร้อยละ 50 มีระบบการศึกษาทางไกลเพื่อเสริมคุณภาพการจัดการเรียน

5. สถานศึกษาประเภทที่หนึ่ง มีการบริหารจัดการแบบ โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เข้มแข็ง และสถานศึกษาประเภทที่สองมีความพร้อมในการบริหารจัดการแบบโรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

กลยุทธ์ที่ 4 ประสานการมีส่วนร่วม

1. คณะบุคคลตามกฎหมายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาทุกแห่งมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างมีเอกภาพและสอดคล้องกัน

2. เครือข่ายทุกแห่งมีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา พัฒนาคุณภาพ ติดตามดูแล อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาทุกแห่ง มีคณะกรรมการนักเรียน ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมและมีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นและร่วมพัฒนาโรงเรียน

4. สถานศึกษาร้อยละ 15 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ประกอบการ ชุมชน และสมาคมในการจัดการศึกษาสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

5. สถานศึกษาทุกแห่งและบุคลากรทุกคนมีความรู้ ความชำนาญอย่างพอเพียง มีโครงสร้างที่เหมาะสม มีการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์ที่ 5 ครบถ้วนประชากรวัยเรียน

1. เพิ่มอัตราการเข้าเรียนภาคบังคับได้ร้อยละ 100 (เกณฑ์เด็กเข้าเรียนครบทุกคน)

2. ลดอัตราการออกกลางคัน ให้เหลือไม่เกินร้อยละ 0.8
3. เพิ่มอัตราการเรียนต่อ ม.3 ม.ปลาย ทุกสังกัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4. เพิ่มจำนวนผู้เรียนที่พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ดกहन ผู้ออกกลางคัน และอยู่นอกระบบโรงเรียนให้ได้รับการทางการศึกษาทั้งในพื้นที่ทั่วไปและพื้นที่พิเศษ
5. ร้อยละประชากรวัยเรียนอายุ 4- 6 ปี ได้รับการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างน้อย 1 ปี โดยให้ความสำคัญแก่ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

1.7 ขอบข่ายภารกิจการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มอำนวยการ

งานอำนวยการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร การประสานงานและให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ให้กลุ่มงานต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถบริหารจัดการและดำเนินงานตามบทบาทภารกิจอำนาจหน้าที่ ได้อย่างเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบนพื้นฐานของความถูกต้องและโปร่งใส ตลอดจนสนับสนุน และให้บริการข้อมูลข่าวสาร เอกสาร สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาบริหารจัดการได้อย่างสะดวก คล่องตัว มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยการให้การปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้การบริหารงบประมาณและทรัพย์สินของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ประหยัดและคุ้มค่า
3. เพื่อให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดต่อสาธารณชน ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การดำเนินงาน เกิดความเลื่อมใสและศรัทธา และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. กลุ่มงานบริหารทั่วไป

1.1 งานธุรการ

- 1.1.1 งานสารบรรณ
- 1.1.2 การรับส่งงานในหน้าที่ราชการ
- 1.1.3 การมอบหมายหน้าที่การงาน
- 1.1.4 งานเลขานุการผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- 1.1.5 การประชุมภายในสำนักงาน
- 1.2 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 1.3 งานยานพาหนะ
- 1.4 งานการจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร
 - 1.4.1 การจัดระบบบริหาร
 - 1.4.2 การพัฒนาองค์กร
 - 1.4.3 การจัดทำระเบียบและประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 1.4.4 การตรวจสอบกลั่นกรองงาน
 - 1.4.5 การมอบอำนาจของผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาให้ข้าราชการปฏิบัติ

ราชการแทน

- 1.4.6 การควบคุมภายใน
- 2. กลุ่มงานประชาสัมพันธ์
 - 2.1 งานการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์
 - 2.1.1 การสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กร
 - 2.1.2 การสร้างเครือข่ายในองค์กร
 - 2.2 งานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่อสาธารณชน
 - 2.3 งานบริการด้านข้อมูลข่าวสาร
- 3. กลุ่มงานประสานงาน
 - 3.1 งานประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่

การศึกษา

- 3.2 งานการประสานการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน
- 4. กลุ่มงานบริหารการเงินและสินทรัพย์
 - 4.1 งานบริหารการเงิน
 - 4.1.1 การรับเงิน
 - 4.1.2 การเบิกเงิน
 - 4.1.3 การเก็บรักษาเงิน
 - 4.1.4 การจ่ายเงิน
 - 4.1.5 การนำเงินส่งคลัง
 - 4.1.6 การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี
 - 4.2 การบริหารบัญชี

- 4.2.1 การตั้งข้อบัญญัติระหว่างปีงบประมาณ
- 4.2.2 การจัดทำกระดาดทำการ
- 4.2.3 การบันทึกเปิดบัญชีเกณฑ์คงค้าง
- 4.2.4 การบันทึกบัญชีประจำวัน
- 4.2.5 การสรุปรายการการบันทึกบัญชี
- 4.2.6 การปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ
- 4.2.7 การปิดบัญชี
- 4.2.8 การตรวจสอบ
- 4.2.9 การแก้ไขข้อผิดพลาด
- 4.2.10 การรายงานการเงิน
- 4.3 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 4.3.1 การซื้อ/การจ้าง และการจัดหาพัสดุด้วยวิธีอื่น
 - 4.3.2 การซ่อมแซมบำรุงรักษา
 - 4.3.3 การแลกเปลี่ยนพัสดุ
 - 4.3.4 การควบคุมพัสดุ
 - 4.3.5 การดำเนินงานที่ราชพัสดุ

กลุ่มบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาเป็นมาตรการมุ่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของหน่วยงาน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ระบบคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัว เกิดความอิสระในการปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติงานได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ นำไปสู่การบริการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล สนองตอบความต้องการของหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบ ให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานวิชาชีพ

4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. งานธุรการ
2. กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
 - 2.1 งานวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน
 - 2.1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน
 - 2.1.2 การเกลี่ยอัตรากำลัง การตัดโอนตำแหน่งอัตราเงินเดือน
 - 2.2 งานกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะ
3. กลุ่มงานสรรหาและบรรจุ
 - 3.1 งานสรรหาและบรรจุ
 - 3.1.1 การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก การคัดเลือก
 - 3.1.2 การบรรจุเข้ารับราชการใหม่
 - 3.2 งานแต่งตั้ง ย้าย โอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.2.1 การแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.2.2 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.2.3 การโอนย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.2.4 การรักษาราชการแทน
 - 3.3 งานออกจากราชการ
 - 3.3.1 การเกษียณอายุราชการ
 - 3.3.2 การลาออกจากราชการ
 - 3.3.3 การให้ออกจากราชการกรณีอื่น ๆ
 - 3.3.4 การออกจากราชการกรณีถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
4. กลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ
 - 4.1 งานบำเหน็จความชอบ
 - 4.2 งานทะเบียนประวัติ
 - 4.3 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 4.4 งานบริการบุคลากร

- 4.4.1 การขอยกเว้นการเกณฑ์ทหาร
- 4.4.2 การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 4.4.3 การขอหนังสือรับรอง
- 4.4.4 การขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ
- 4.4.5 การขออนุญาตลาอุปสมบท
- 4.4.6 การลาไปประกอบพิธีฮัจย์
- 4.4.7 การขอพระราชทานเพลิงศพ
- 5. กลุ่มงานพัฒนานุเคราะห์
 - 5.1 งานฝึกอบรมและศึกษาต่อ
 - 5.1.1 การฝึกอบรม
 - 5.1.2 การศึกษาต่อ
 - 5.2 งานส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
 - 5.3 งานพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ
 - 5.3.1 การขอใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตวิชาชีพ
 - 5.3.2 การส่งเสริมความมั่นคง ปลูกความเป็นธรรมในการประกอบวิชาชีพ
- 6. กลุ่มงานวินัยและนิติการ
 - 6.1 งานวินัย
 - 6.2 งานอุทธรณ์และร้องทุกข์
 - 6.2.1 การอุทธรณ์
 - 6.2.2 การร้องทุกข์
 - 6.3 งานกฎหมายและการดำเนินคดีของรัฐ
- 7. กลุ่มงานเลขานุการ อ.ก.ค.ส.เขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มนโยบายและแผน

เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบาย ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานตามยุทธศาสตร์เป็นสำคัญ (Strategic Result Based Management:SRBM) ใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Budgeting: SPBB) โดยเน้นความโปร่งใส ทันสมัย ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยึดหลักการมีส่วนร่วม

(Participation) การบริหารที่สนับสนุนที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) โดยมี กระบวนการ วางแผน การดำเนินการตามแผนการกำกับติดตามผลอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา
2. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถพัฒนายุทธศาสตร์ในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. งานธุรการ
2. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ
 - 2.1 งานข้อมูลสารสนเทศ
 - 2.2 งานพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 2.3 งานประสานเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
3. กลุ่มงานนโยบายและแผน
 - 3.1 งานวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 3.2 งานแผนและพัฒนากิจการศึกษาระดับพื้นฐาน
 - 3.3 งานจัดตั้ง ยุบรวม เลิก และโอนสถานศึกษา
 - 3.4 งานแผนการจัดที่เรียนให้นักเรียน นักศึกษา
4. กลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ
 - 4.1 งานวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย
 - 4.2 งานจัดทำและจัดสรรงบประมาณ
 - 4.3 งานบริหารงบประมาณ
5. กลุ่มงานติดตาม ประเมินผลและรายงาน
 - 5.1 งานติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและแผน
 - 5.2 งานประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผน
 - 5.3 งานรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผน
6. กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

งานส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นงานที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้น การบูรณาการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ไปสู่การศึกษาตลอดชีพ นำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ประกอบการเรียนการสอน ส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้สมบูรณ์ จัดสวัสดิการ สวัสดิภาพและกองทุนเพื่อการศึกษา ที่จะเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนปกติ ด้อยโอกาส พิการ และมีความสามารถพิเศษ อีกทั้งส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ร่วมจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้เป็น การศึกษาตลอดชีวิตภายใต้ความร่วมมือของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน
2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผู้รับบริการทางการศึกษาให้สมบูรณ์ โดย ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม และเพื่อส่งเสริมให้มีจริยธรรม คุณธรรม วินัย โดยเน้นกีฬา นันทนาการ ลูกเสือ - ยุวกาชาด และการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และ ผู้รับบริการด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย
4. เพื่อส่งเสริมกิจการพิเศษ ที่เป็นการสร้างความมั่นคงและประสานเครือข่ายทุกระดับ ไปสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. งานธุรการ
2. กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา
 - 2.1 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตาม อัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต
 - 2.2 งานส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถานประกอบการ ฯลฯ

2.4 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5 งานส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.6 งานส่งเสริมการเทียบโอนผลการเรียน

2.7 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

3. กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียน

3.1 งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย

3.2 งานส่งเสริมกิจการแนะแนวในสถานศึกษา

3.3 งานส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

3.4 งานส่งเสริมกิจการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษา

วิชาทหาร

3.5 งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย

4. กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพและกองทุนเพื่อการศึกษา

4.1 งานส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.2 งานส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สวัสดิภาพในสถานศึกษา

4.3 งานส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน

5. กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ

5.1 งานอันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ

5.2 งานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

5.3 งานตามโครงการพัฒนาชีวิต

5.4 งานความมั่นคงของชาติ

5.5 งานวิเทศสัมพันธ์

5.6 งานป้องกันโรคเอดส์

5.7 งานสารวัตรนักเรียน

กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน

งานส่งเสริมการจัดการศึกษาสถานศึกษาเอกชน เป็นงานที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเน้นการบูรณาการการจัดการศึกษา นำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ประกอบการเรียน การสอน ส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตให้สมบูรณ์ จัดสวัสดิการ สวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อ การศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกภาคส่วนที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของ ผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาเอกชน ภายใต้ความร่วมมือของ บุคคล ครอบครัวยุทธ ชุมชน ภาครัฐ สถาบันทางศาสนา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้ มีคุณภาพตามมาตรฐาน
2. เพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต ผู้รับบริการทางการศึกษาให้สมบูรณ์ โดยให้ สถานศึกษาจัดอาหารกลางวัน อาหารเสริม และส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม วินัย โดยเน้นกีฬา นันทนาการ ลูกเสือ-ยุวกาชาด และการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการแก่ครู ผู้รับ ใบอนุญาตและผู้รับบริการด้วย การระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย

ขอบข่าย/ภารกิจ

- 1.งานธุรการ
2. กลุ่มงานส่งเสริมข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน
 - 2.1 งานจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเอกชน
 - 2.2 งานข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน
3. กลุ่มงานส่งเสริมและดำเนินการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาเอกชน
 - 3.1 งานมอบอำนาจและแต่งตั้งผู้ทำการแทนผู้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานศึกษา
 - 3.2 งานขอเปลี่ยนแปลงผู้ลงนามแทนผู้รับ ใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษา
 - 3.3 งานส่งเสริมและดำเนินการเปลี่ยนแปลงกิจการสถานศึกษาเอกชน
4. กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน
 - 4.1 งานส่งเสริมการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา/ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ใน สถานศึกษาเอกชน
 - 4.2 งานส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเอกชน
 - 4.3 งานส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเอกชน
 - 4.4 งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา

4.5 งานรับนักเรียน

5. กลุ่มงานส่งเสริมการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาเอกชน

5.1 งานจัดการด้านบุคลากร

5.2 งานส่งเสริมการบริหารงานของสถานศึกษา

5.3 งานส่งเสริมและดำเนินงานสวัสดิการ

6. กลุ่มงานส่งเสริมด้านการอุดหนุนกองทุนสวัสดิการ

6.1 งานเงินทดแทน

6.2 งานเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีแนวทางการนิเทศการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
3. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
4. เพื่อส่งเสริมการพัฒนา การวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้มีคุณภาพ
5. เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศ ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา
6. เพื่อส่งเสริม การศึกษา วิจัย และพัฒนาให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. งานธุรการ
2. กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้
 - 2.1 งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ
 - 2.2 งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.3 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
3. กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา
 - 3.1 งานส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษา
 - 3.2 งานส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือและประเมินผลการศึกษา
 - 3.3 งานติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการวัดและประเมินผลการศึกษา
 - 3.4 งานทดสอบทางการศึกษา
4. กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.1 งานส่งเสริม พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.2 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. กลุ่มงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ระบบบริหาร และการจัดการศึกษา
 - 5.1 งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 5.2 งานส่งเสริมสนับสนุน เครื่องช่วยการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน
 - 5.3 งานนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
 - 5.4 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา
6. กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 6.1 งานส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 6.2 งานตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 6.3 งานส่งเสริมและประสานงานการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา
 - 6.4 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย มาตรฐานและการประกันคุณภาพทางการศึกษา
7. กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา
 - 7.1 งานพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ
 - 7.2 งานวางแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

7.3 งานรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

หน่วยตรวจสอบภายใน

หน่วยตรวจสอบภายใน เป็นหน่วยงานควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการส่งสัญญาณเตือนความเสี่ยงที่ทำให้หน่วยงานปฏิบัติไม่บรรลุเป้าหมายการตรวจสอบภายใน ที่เพียงพอมีการสอบทานที่ดีสามารถที่จะทำให้การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล ประหยัดและ โปร่งใส

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
2. เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารให้เกิดความเสี่ยงที่จะทำให้อำนาจงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาปฏิบัติงานไม่บรรลุเป้าหมาย
3. เพื่อให้มีการใช้ทรัพย์สินภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ประหยัด โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
4. เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในการใช้ทรัพย์สินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สามารถแก้ไขให้มีความเหมาะสมทั้งระบบการใช้ทรัพย์สิน ระบบการตรวจสอบและระบบข้อมูลที่ต้องเชื่อถือได้

ขอบข่าย/ภารกิจ

1. งานธุรการ
2. งานตรวจสอบทางการเงินและบัญชี
3. งานตรวจสอบการดำเนินงาน

1.8 ปัญหาการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ แก้ไขไม่ได้และเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ทัน สาเหตุส่วนใหญ่จะเกิดจากปัญหาหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง การเปลี่ยนแปลงบทบาทองค์กร ภาวะผู้นำองค์กร การขาดแคลนบุคลากร การขาดงบประมาณ เป็นเหตุให้การบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ล้มเหลว หากสามารถทราบสาเหตุของปัญหา ขอบเขตของปัญหา ปัญหาใดเร่งด่วน แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง ให้ทันเหตุการณ์ การบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะบรรลุจุดมุ่งหมายได้

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

พัทธา สายหู นักวิจัยเชิงคุณภาพท่านหนึ่ง ได้เสนอว่า อาจเรียกการวิจัยชนิดนี้ว่า “การวิจัยเชิงคุณลักษณะ” ก็ได้ เพราะเป็นการวิจัยที่มุ่ง “คุณลักษณะ” ของสิ่งต่าง ๆ และปรากฏการณ์ ในภาษาอังกฤษเองก็มีคำเรียกการวิจัยชนิดนี้หลายคำเช่น qualitative research, ethnographic, anthropological, naturalistic research, field research, phenomenological research, phenomenological research เป็นต้น เป็นการศึกษาวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม แนวคิด อย่าง สุขุม นุ่มลึก ในลักษณะให้เป็นองค์รวม (holistic view) มุ่งเน้นการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (inductive) ศึกษาในลักษณะกรณีศึกษา (case study) ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม และ สถาบัน

ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การแสวงหาความรู้โดยพิจารณาปรากฏการณ์ จากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสิ่งแวดล้อม นั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูล ด้านความรู้สึนึกคิด ความหมาย ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของ บุคคลภายนอกเหนือข้อมูลเชิงปริมาณ

ความสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงคุณภาพ เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักวิจัยที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ สังคมที่ต่างจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ ซึ่งมีลักษณะความสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. เน้นการมองให้เห็นภาพรวมโดยการมองจากหลายแง่มุม
2. เป็นการศึกษาติดตามระยะยาวและเจาะลึก
3. ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ
4. คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกวิจัย
5. ใช้การพรรณนาและวิเคราะห์แบบอุปนัย
6. เน้นปัจจัยด้านความรู้สึนึกคิด จิตใจ ความหมาย

4.3 เทคนิคที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เทคนิคที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์เอกสาร อาจทำได้ทั้งโดยวิธีการเชิงปริมาณและวิธีการเชิงคุณภาพ

วิธีการเชิงปริมาณ คือ การทำให้ข้อมูลเอกสารได้แก่ถ้อยคำ ประโยคหรือใจความในเอกสารเป็น จำนวนที่วัดได้ แล้วแจกแจงนับจำนวนของถ้อยคำ ประโยคหรือใจความเหล่านั้น วิธีวิเคราะห์ข้อมูล แบบนี้ที่รู้จักกันดีคือการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ส่วนวิธีการเชิงคุณภาพ คือ การตีความ สร้างข้อมูลสรุปแบบอุปนัย (inductive) จากเอกสารดังกล่าวประกอบกับเอกสารอื่น ๆ โดยอาจมีการแบ่งประเภทตามเนื้อหาของเอกสารแล้วเปรียบเทียบประเภทต่าง ๆ กันด้วยก็ได้

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าที่ใช้กันโดยทั่วไปในแขนงวิชาทางสังคมศาสตร์ เป็นรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถามและผู้ตอบภายใต้กฎเกณฑ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูล อย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ฉะนั้นจึงใช้ทั่วไปโดยไม่จำกัดว่าผู้ให้ข้อมูล จะมีระดับการศึกษาสูงต่ำเพียงใด ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์คือ มีความยืดหยุ่น ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบาย ขยายความหรือซักถามคำถามเพื่อเพิ่มเติมติดต่อกัน เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจจุดประสงค์ของผู้สัมภาษณ์ ทั้งยังสามารถเปลี่ยนสถานการณ์หรือหาทางวกกลับเมื่อผู้พูดตอบไม่ตรงคำถาม ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ในขณะที่สัมภาษณ์สามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ตอบได้ ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสสังเกตสีหน้าท่าทาง ความรู้สึก ปฏิกริยาที่ซ่อนเร้นไว้ในใจที่แสดงออกมาในขณะที่พูดและไม่พูด การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบเป็นทางการ (structured interview or formal interview)

2.2 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview)

3. การสังเกต หมายถึง การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปรากฏขึ้นอย่างเอาใจใส่และกำหนดไว้ อย่างมีระเบียบวิธี เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งอื่น จุดเด่นสำคัญของการสังเกตก็คือ ทำให้รู้พฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นธรรมชาติ เป็นข้อมูลโดยตรงตามสภาพความเป็นจริง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

สุพจน์ บุญอิน (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนางานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า แนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ กลุ่มอำนาจการ จัดทำระบบ e-filing และระบบ e-office จัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ และอบรมบุคลากรทางการเงินและบัญชี กลุ่มบริหารงานบุคคล จัดทำหลักเกณฑ์มาตรฐานการสรรหา การย้าย และการบรรจุแต่งตั้ง กำหนด ยุทธศาสตร์ การพัฒนาบุคลากร อบรมผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มนโยบายและแผน จัดทำระบบ โปรแกรม GIS, OBEC และ SMIS จัดทำแผนฯ ให้สอดคล้องกับนโยบาย จัดทำเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา จัดทำระบบ มาตรฐานการศึกษาช่วงชั้น ประสานการจัดแนะแนวอาชีพ และการศึกษาต่อ ประสานสัมพันธ์ ระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนและจัดอบรมเยาวชนในสถานศึกษา กลุ่มส่งเสริม สถานศึกษาเอกชน จัดทำข้อมูลสารสนเทศ จัดตั้งศูนย์วิชาการ อบรมพัฒนาผู้บริหาร ครู และ ประชาสัมพันธ์เงินอุดหนุนกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัด

การศึกษา ศึกษาวิจัยการใช้หลักสูตร จัดทำคลังข้อสอบมาตรฐานช่วงชั้น จัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี จัดนิเทศแบบฝังตัว จัดทำมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในและรายงานผลการนิเทศประจำปี กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศึกษาวิจัยการบริหารจัดทำระบบฐานข้อมูลการบริหาร ประสานการตรวจราชการ ประเมินผลการบริหารจัดการของสถานศึกษา หน่วยตรวจสอบภายใน จัดอบรมผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการควบคุมภายในและการใช้จ่ายงบประมาณ

สุพรไทยนิคม (2548,บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนางานโรงเรียนในหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามะหิธร เขต 2 พบว่า การพัฒนางานโรงเรียนหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามะหิธร เขต 2 อยู่ในระดับมาก จำแนกตามตำแหน่งของบุคลากร โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนขนาดกลาง มีการพัฒนางานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ชรินทร์ เพิ่มพูน (2546,บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มี 5 ภารกิจงาน คือ 1) การวางแผนกำลังคน 2) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา 4) การเสริมสร้างวินัยและจรรยาบรรณ 5) การพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นไปตามการบริหารงานแบบ PDCA คือ การวางแผนการปฏิบัติงานตามแผน การตรวจสอบทบทวนการปฏิบัติงาน และการปรับปรุงแก้ไข หรือการกำหนดมาตรฐานการทำงาน

ภัสส์พัศ คำมิตร (2546,บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารวิชาการในเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดมุกดาหาร มี 6 งาน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา 2) การปฏิรูปการเรียนรู้ 3) การเทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การจัดเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ 6) การปฏิรูปการเรียนรู้ในชุมชน พบว่าเป็นไปตามแนวทางการบริหารงานแบบ PDCA คือการวางแผนการปฏิบัติงานตามแผน การตรวจสอบทบทวน การปฏิบัติงาน และการปรับปรุงแก้ไข

ประชัน สุทธิศักดิ์ (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารทั่วไปในเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ภารกิจการบริหารงานทั่วไป ของเขตพื้นที่การศึกษามี 7 ภารกิจคือ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 2) การจัดระบบสารสนเทศและการใช้ IT เพื่อการบริหาร 3) การพัฒนานโยบายและการวางแผน 4) การส่งเสริมและการจัดบริการทางการศึกษา 5) การดำเนินการกิจการพิเศษ 6) การจัดระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา 7) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งแนวทางการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานบริหารทั่วไป เป็นไป

ตามวงจรคุณภาพ PDCA คือ 1) มีการวางแผน 2) มีการปฏิบัติงานตามแผน 3) มีการตรวจสอบ ทบทวนการปฏิบัติงาน และ 4) มีการปรับปรุงแก้ไขหรือกำหนดมาตรฐานการทำงาน

วีระ หงษ์ทวี (2546, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามแนวทางที่วางไว้ แต่มีปัญหาเรื่องการเขียนเป้าหมาย และ รายละเอียดโครงการไม่ชัดเจน 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ การปฏิบัติงานของครูประสบผลสำเร็จตามแนวทางที่วางไว้ แต่มีปัญหาเรื่องการจัดครูเข้าสอนแทน ซึ่งไม่สามารถสอนต่อจาก ของเดิมได้ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติงานของครูประสบความสำเร็จตามแนวทาง ที่วางไว้ แต่มีปัญหา คือ การทำ การใช้ การปรับปรุงแผนการสอนและการผลิตสื่อการสอน 4) ด้าน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ผลการปฏิบัติงานของครูประสบผลสำเร็จตามแนวทางที่ วางไว้ แต่มีปัญหา คือ การวิเคราะห์ห้วงวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครู 5) ด้านการวัดผล และประเมินผลงานทะเบียนนักเรียน ผลการปฏิบัติงานของครูประสบความสำเร็จตามแนวทางที่ วางไว้ แต่มีปัญหา คือ การวิเคราะห์เครื่องมือที่มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนและการจัดให้มีคลัง ข้อสอบ 6) ด้านการประเมินผลการจัดงานวิชาการ ผลการปฏิบัติงานของครูประสบผลสำเร็จตาม แนวทางที่วางไว้ แนวทางการแก้ไขในแต่ละด้านคือ โรงเรียนวางนโยบาย มีการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการมีการนิเทศติดตาม ประเมินผลและวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เมย์ตัน (Mayton, 1981, p.4565-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาในรัฐอลาบามา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากมีประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่ง 1 ปี ถึง 12 ปี ผลการศึกษายังพบว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มาก ด้วยประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารงานบุคลากรสูง ช่วย เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารการศึกษาทำให้การดำเนินงานทางการศึกษารวดเร็วและ รัดกุม

บุช (Bush, 1987) ได้ศึกษาสภาพองค์การในด้านความสำเร็จในการจัดการและ ความสามารถในการผลิตของหน่วยงานธุรกิจส่งออก ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการผลิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพองค์การ และยืนยันว่าผู้นำมีความสำคัญในการสร้างบรรยากาศ ของสภาพที่ดีในองค์การ

พอดเกอร์สกี (Podgurski, 1990) ศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิผลของโรงเรียนกับการ รวมกลุ่มของครู และสภาพของโรงเรียนพบว่า มติต่าง ๆ ของสภาพโรงเรียนสัมพันธ์กับมิติ ประสิทธิภาพองค์การ ขวัญของครูสัมพันธ์กับการรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียนของครู

แรนซัม (Ransom,1991) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมิติต่าง ๆ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับสุขภาพองค์การ การศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับสุขภาพองค์การ การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้บรรยากาศองค์การดีและองค์การมีสุขภาพดี

เคลล์ (Kell,1996) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตการทำงานในวิทยาลัยเทคโนโลยีและศิลปะประยุกต์ 2 แห่ง ณ เมืองออนตาริโอ ประเทศแคนาดา สืบเนื่องจากว่ามีสัญญาณบ่งบอกให้เห็นถึงการตกต่ำของคุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์ในวิทยาลัยดังกล่าวมาเป็นเวลานานพอสมควร อีกทั้งกำลังใจในการทำงานของคณาจารย์เหล่านี้ก็อยู่ในระดับต่ำด้วย ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจคุณลักษณะเด่น ๆ ของผลตอบแทนที่คณาจารย์ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยเห็นว่าสำคัญต่อคุณภาพชีวิต พร้อมทั้งสำรวจดูถึงการรับรู้สภาพปัจจุบันที่เขาทำงานอยู่เป็นอย่างไร อีกด้านหนึ่งผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเช่นเดียวกันกับบรรดาผู้บริหารวิทยาลัยและได้นำผลมาเปรียบเทียบเพื่อความสัมพันธ์และผลกระทบที่มีต่อวิทยาลัย ทั้งนี้โดยเจาะตัวแปรด้านพื้นที่ทางครอบครัว และด้านส่วนตัวซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดค่าที่ของคณาจารย์ที่มีต่องาน

ผลการสำรวจบ่งชี้ว่า คุณลักษณะเด่นของผลตอบแทนที่บรรดาอาจารย์ประสงค์จะได้รับนั้น ส่วนมากเป็นผลตอบแทนด้านภายในเป็นส่วนใหญ่มากกว่าสิ่งตอบแทนภายนอกและยังพบว่าคุณลักษณะเหล่านั้นสัมพันธ์กับกระบวนการและค่านิยมทางด้านครอบครัวขององค์กร ในขณะที่คณาจารย์เหล่านี้รู้สึกว่าการทำงานของพวกเขาสัมพันธ์กับระดับขั้นทางการบริหารในองค์การความรู้สึกของคณาจารย์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้สึกของฝ่ายบริหาร

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนางานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและปรารถนาของบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในด้านต่าง ๆ ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน กระตุ้นให้พัฒนาทักษะในการทำงาน ส่งผลให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรวางไว้ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนางานเป็นเรื่องที่น่าสนใจสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาต่อไป